

УДК 316.362.1

Савенко В.С.¹

Щербина С.С.²

¹ студ. гр. СН-219 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ФОРМИ МАТЕРИНСЬКИХ ПРАКТИК

Материнство з нормальною батьківською поведінкою досить рідко цікавить сучасних дослідників. Материнство – історично обумовлений і такий, що змінює свій зміст залежно від певної епохи соціальний інститут, організований певними правилами та нормами, та соціальна практика, тобто

діяльність, пов'язана із народженням та вихованням дитини в певних соціальних умовах.

Природу материнства прийнято розглядати в руслі біосоціального, феміністичного та культурно-історичного підходів.

Біосоціальний підхід підкреслює функціональну єдність біологічних і соціальних факторів середовища в житті людини, при цьому їх співвідношення характеризується взаємним впливом. З одного боку, материнство постає незмінним, генетично детермінованим феноменом, з іншого ж боку вирішальну роль на формування материнської поведінки грають соціальні фактори. Природознавчі пояснення не придатні до пояснення батьківської поведінки жінки, тому що у її формуванні беруть участь характеристики соціальної структури.

Феміністичний підхід наполягає на тому, що жінка сама повинна робити вибір бути їй матір'ю чи не бути. Прихильники цього підходу вважають, що материнство не може давати жінці відчуття задоволення, а лише тягар, якого жінка намагається позбутися. Вважається, що суспільні стереотипи навіюють дівчинці в процесі її розвитку обов'язки до народження дитини та виконання материнських функцій.

Важливим висновком, який можна зробити, аналізуючи культурно-історичний підхід до пояснення материнства, є той, що твердження про існування материнського інстинкту це – міф, тому що материнській поведінці не властивий якийсь поведінковий шаблон, навпаки, їй властива мінливість почуттів в залежності від культури, амбіцій та фрустрацій.

Серед найбільш значимих психологічних проблем матерів можна визначити:

1. Страх материнства – комплекс раціональних та емоційних переживань жінки з приводу неможливості реалізувати своє бажання стати матір'ю в конкретних умовах нинішнього життя.

2. Психологічна готовність до материнства.

3. Післяпологову депресію.

4. Материнську амбівалентність – комплекс протилежних почуттів до дитини, які з одного боку приписують роль «гарної матері», а з іншого – дозволяють негативні почуття та дії щодо дитини.

Серед соціальних проблем виділяються проблеми з працевлаштуванням; нестача дитячих садків та гуртків дитячої творчості; несправедливий розподіл пілг серед різних категорій матерів та недостатнє матеріальне фінансування сфери материнства та дитинства, що штовхає деяких матерів народжувати дітей задля отримання грошових виплат. Це ще раз доводить, що материнство як соціальна практика, не має попиту в суспільстві, і материнство розцінюється як неprestижний вид зайнятості. Враховуючи вищезазначені проблеми жінки, щоб убезпечити себе від

виникнення додаткових труднощів, вважають за краще стати матерями якомога пізніше, аби створити стійке підґрунтя для забезпечення майбутнього собі та своїм дітям.

Серед найбільш розповсюджених на території України форм материнських практик виділяється:

1. материнство з нормальною батьківською поведінкою;
2. юне материнство;
3. пізнє материнство;
4. материнство з дитиною з особливими потребами;
5. самотнє материнство;
6. материнство та трудові міграції.

Кожна з приведених практик має свої особливості та специфічне коло проблем. Серед тих, які найбільш часто зустрічаються, є нестача матеріальних коштів, суспільний осуд, непорозуміння у сім'ях.